

บทที่ 1

บทนำ

สำหรับบทนำประกอบด้วยหัวข้อสำคัญได้แก่ ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ขอบเขตของโครงการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ยางพารา (*Hevea brasiliensis*) เป็นพืชสกุล *euphorbiaceae* มีถิ่นกำเนิดในแถบลุ่มแม่น้ำอะเมซอน ประเทศบราซิล ทวีปอเมริกาใต้ เป็นพืชพรรณที่รวบรวมมาจากรัฐพารา ซึ่งเป็นท่าแห่งหนึ่งในแม่น้ำอะเมซอน ร้อยละ 99 ของยางธรรมชาติที่ปลูกเป็นพืชชนิดนี้ ดังนั้นองค์การสากลระหว่างประเทศจึงยอมรับคำว่า ยางพารา (Para rubber) ว่าเป็นตัวแทนของยางธรรมชาติ (Natural rubber) ยางพาราถือเป็นพืชเศรษฐกิจของโลกเนื่องจากเป็นพืชที่มีการปลูกอย่างกว้างขวางเกือบทุกทวีปในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของโลก ผลผลิตมากกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตยางโลก โดยประเทศผู้ผลิตหลักได้แก่ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย การนำยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทยเกิดขึ้นช่วงปี พ.ศ. 2442-2444 โดย พระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เจ้าเมืองตรังในขณะนั้น ได้นำเมล็ดยางพารามาปลูกครั้งแรกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เวลาต่อมาได้มีการขยายพันธุ์ปลูกยางพารากันอย่างกว้างขวางทั่วทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้ และ 3 จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากนั้นมีการพยายามขยายพันธุ์ยางมาปลูกในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ จนกระทั่งปัจจุบันยางพารากลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยมีการผลิตเป็นอันดับหนึ่งของโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา พื้นที่ปลูกยางพารารวมกันมากกว่าหนึ่งในสามของพื้นที่ปลูกยางพาราของโลก ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของทั้ง 3 ประเทศรวมกันในปี 2545 มีปริมาณ 4.677 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 ของปริมาณการผลิตยางธรรมชาติทั้งหมดของโลก (สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2547) สำหรับประเทศไทยถือว่ายางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางพาราอันดับหนึ่งของโลก มีพื้นที่ปลูกยางในปี พ.ศ. 2543 ประมาณ 9.7 ล้านไร่ (RRIT, 1999) โดยภาคใต้มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดคือ 8.5 ล้านไร่ (สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2543) หรือร้อยละ 87.18 ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั่วประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้ ภายใต้ภาวะราคาขายที่สูงขึ้นในปัจจุบันส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางมีการปรับตัวโดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและการเก็บเกี่ยวที่มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตยางพาราตกลงเมื่อกริดติดต่อกันนานหลายปี และเป็นระบบกริดที่เสียค่าใช้จ่ายและแรงงานสูงเมื่อคิดผลผลิตที่ได้ต่อการสูญเสียเปลือก จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิธีการเพิ่มผลผลิตของยางพารา โดยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ปุ๋ยและน้ำของต้นยางและการให้ผลผลิตน้ำยางน้อยที่สุด และเกษตรกรชาวสวนยางได้รับผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยการลงทุน จึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบระบบกริดมาตรฐานตาม

คำแนะนำของสถาบันวิจัยยางกับระบบกรีดแบบ “Double Cut Alternative” Tapping System (DCA) ซึ่งเป็นระบบกรีดที่เพิ่มผลผลิตและลดความเสียหายของหน้ายางจากระบบกรีดดี (Gohet and Chuntuma, 2004)

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษา เปรียบเทียบ ผลกระทบทางกายภาพและทางชีวภาพระหว่างระบบกรีดแบบรอยเดียวในระบบการทำฟาร์มสวนยางพาราขนาดเล็ก
2. ศึกษา เปรียบเทียบ ผลทางเศรษฐกิจ สังคมและการผลิตระหว่างระบบกรีดแบบรอยเดียวกับระบบกรีดแบบสองรอยกรีด DCA ในระบบการทำฟาร์มสวนยางพาราขนาดเล็ก
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มผลผลิตและรายได้ในระบบการทำสวนยางพาราขนาดเล็กภายใต้ระบบกรีดแบบรอยเดียวและระบบกรีดแบบสองรอยกรีด DCA

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

สำหรับขอบเขตของการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจที่ใช้ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาในประเด็นการเปรียบเทียบผลกระทบทางกายภาพชีวภาพศึกษาระบบกรีดแบบรอยเดียวกับระบบกรีดแบบสองรอยกรีด DCA โดยเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อต้นยางพารา ปริมาณผลผลิต ต้นทุนการผลิต รายได้ และความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราขนาดเล็ก ตลอดจนศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มผลผลิตและรายได้ของระบบการทำฟาร์มสวนยางพาราขนาดเล็กภายใต้การใช้ระบบกรีดแบบรอยเดียวกับระบบกรีดแบบสองรอยกรีด DCA โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยางพาราขนาดเล็กในพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อำเภอนาหม่อม อำเภอรัตภูมิ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ และอำเภอควนเนียง จำนวน 118 ราย และจำนวน 25 ราย ตามระบบกรีดที่สำคัญเพื่อศึกษาแบบจำลอง และแปลงทดลองระบบกรีด DCA จำนวน 3 รายที่ให้ผลผลิตแล้วโดยระยะเวลาที่ทำการศึกษาระหว่างตุลาคม 2550-กันยายน 2553

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทราบถึงผลดีและข้อจำกัดของการใช้ระบบกรีดแบบสองรอยกรีด DCA เมื่อเทียบกับการใช้ระบบกรีดแบบรอยเดียว ทั้งมุมมองที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งมุมมองทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม ผลตอบแทนต่อตัวเกษตรกร

1.4.2 มีข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติสำหรับเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับระบบกรีดยางพาราต่างๆซึ่งจะเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร สามารถตัดสินใจปรับเปลี่ยนวิธีการทำสวนยางพาราที่มีความคุ้มค่าและมีความเหมาะสมกับเกษตรกรมากที่สุด

1.4.3 ได้ข้อเสนอแนะรูปแบบการปรับตัวเพื่อเพิ่มผลผลิตของระบบการทำฟาร์มสวนยางพาราขนาดเล็กภายใต้ระบบกรีดแบบรอยเดียวที่สำคัญและระบบกรีดแบบสองรอยกรีด DCA